

QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARIDA BUXGALTERIYA HISOBINI TARTIBGA SOLUVCHI ME'YORIY HUJJATLAR SHARHI

Rustamova Irodaxon

SDVMChVB Universiteti Toshkent filiali

Buxgalteriya hisobi va audit yo'nalishi 2-bosqich talabasi

Kirish

Qishloq xo'jaligi sohasida faoliyat yurituvchi korxonalar mamlakat iqtisodiyotida muhim o'rin tutadi. Ushbu korxonalarda moliyaviy resurslardan oqilona foydalanish, davlatga to'g'ri hisobot berish, soliqlarni aniqlik bilan hisoblash va iqtisodiy samaradorlikka erishish uchun buxgalteriya hisobining to'g'ri yuritilishi zarurdir. Buxgalteriya hisobini yuritishda esa muayyan me'yoriy hujjatlar asos qilib olinadi. Ushbu maqolada qishloq xo'jaligi korxonalarida buxgalteriya hisobini tartibga soluvchi asosiy hujjatlar sharhlanadi.

Asosiy

qism

Qishloq xo'jaligi korxonalarida buxgalteriya hisobini yuritish O'zbekiston Respublikasi qonunchiligida belgilangan umumiy me'yorlar va sohaga xos maxsus hujjatlar bilan tartibga solinadi. Quyida ularning asosiylari sharhlab o'tiladi:

1. "Buxgalteriya hisobi to'g'risida"gi Qonun Mazkur qonun barcha xo'jalik yurituvchi sub'yektlar, jumladan, qishloq xo'jaligi korxonalari uchun ham asosiy normativ hujjat hisoblanadi. Qonunda buxgalteriya hisobi tamoyillari, hisobotlar shakli va tuzilishi, moliyaviy axborotlarning ishonchliligi va ochiqligini ta'minlash masalalari bayon qilingan.
2. Moliya vazirligi buyrug'i bilan tasdiqlangan namunaviy hisob siyosati Fermer, dehqon xo'jaliklari va boshqa turdagi qishloq xo'jaligi sub'yektlari uchun hisob siyosati, hisob registrarlari va hujjatlar aylanishi tartibi ko'rsatilgan. Mahsulot

yetishtirish, amortizatsiya, mehnat haqi, subsidiyalar va boshqa yo‘nalishlar bo‘yicha
aniq tavsiyalar mavjud.

3. Milliy buxgalteriya hisob standartlari (MBHS)
MBHS yagona yondashuvni ta‘minlovchi me‘yorlar to‘plami bo‘lib, har bir xo‘jalik
sub‘yekti faoliyatiga mos ravishda ulardan foydalanadi. Qishloq xo‘jaligida "Biologik
aktivlar", "Asosiy vositalar", "Daromad va xarajatlar" hisobi kabi standartlar muhim
ahamiyatga ega.

4. Soliq kodeksi
Qishloq xo‘jaligi korxonalari buxgalteriya hisobini yuritishda soliq hisobotlari bilan
chambarchas bog‘liq. Soliq kodeksida yagona yer solig‘i, foyda solig‘i, QQS va boshqa
to‘lovlarni hisoblashda buxgalteriya hisobining asoslari belgilangan.

5. Prezident va Vazirlar Mahkamasining qarorlari
Qishloq xo‘jaligini qo‘llab-quvvatlashga doir davlat siyosati doirasidagi qarorlar,
xususan, subsidiyalar, soliq imtiyozlari va grantlarga oid hujjatlar buxgalteriya
hisobiga bevosita ta‘sir ko‘rsatadi.

Xulosa

Qishloq xo‘jaligi korxonalarida buxgalteriya hisobini yuritish murakkab va ko‘p qirrali
jarayon bo‘lib, amaliy tajriba bilan bir qatorda normativ-huquqiy bilimlarni ham talab
etadi. Yuqorida qayd etilgan hujjatlar asosida yuritilgan hisob buxgalteriya
axborotining aniqligi, soliq va moliyaviy intizomning ta‘minlanishi, shuningdek,
davlat tomonidan berilayotgan qo‘llab-quvvatlash mexanizmlaridan samarali
foydalanishga xizmat qiladi. Shuning uchun buxgalterlar ushbu normativ hujjatlarni
chuqur o‘zlashtirishlari lozim.

Foydalanilgan

adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasining “Buxgalteriya hisobi to‘g‘risida”gi Qonuni, 2016 yil.
2. O‘zbekiston Respublikasi Soliq kodeksi, yangi tahriri.

3. Moliya vazirligining buxgalteriya hisob siyosati bo'yicha normativ hujjatlari.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qishloq xo'jaligi sohasidagi qarorlari.
5. Milliy buxgalteriya hisobi standartlari (MBHS).